

Załącznik nr 1 do Uchwały

Zarządu Województwa Opolskiego

Nr 11950/2024 z dnia 25 marca 2024 r.

Tabela rekomendacji

z badania ewaluacyjnego pn. „Ewaluacja Regionalnych Programów Zdrowotnych realizowanych w województwie opolskim”

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
1.	RPZ (Regionalny Program Zdrowotny) zapobiegający chorobom cywilizacyjnym w aspekcie nadwagi, otyłości i cukrzycy charakteryzował się wysoką efektywnością oraz trafnością wsparcia, a obszar profilaktyki chorób cywilizacyjnych należy uznać za jeden z priorytetów województwa	Biorąc pod uwagę identyfikowane potrzeby w województwie rekomenduje się kontynuację wsparcia zapobiegającego chorobom cywilizacyjnym w aspekcie nadwagi, otyłości i cukrzycy.	UMWO - Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego), (DZD - Departament Zdrowia i Polityki Społecznej)	1) W nowej perspektywie finansowania należy kontynuować działania związane z realizacją badań przesiewowych, poradnictwem specjalistycznym oraz zajęciami sportowymi. 2) Z uwagi na brak zrozumienia mieszkańców dla idei zapobiegania problemom zdrowotnym i niską skuteczność działań	31.12.2027	programowa strategiczna	rekomendacja zatwierdzona częściowo (realizowana)	Działania w przedmiotowym zakresie nie będą realizowane w formule RPZ w ramach środków FEO 2021-2027 (Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027). Z uwagi na ograniczenie zakresu możliwego wsparcia w działaniach na rzecz zapobiegania

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	opolskiego. Należy jednak wskazać na wyniki świadczące o niedostatecznej trwałości niektórych z zakładanych rezultatów Programu, w tym odnoszących się do zmiany nawyków żywieniowych czy podejścia do aktywności fizycznej ze strony uczestników. Zaobserwowano			edukacyjnych szczególny nacisk warto położyć na działania związane z promowaniem zdrowego stylu życia, przede wszystkim prawidłowego sposobu odżywiania oraz aktywności fizycznej (szczególnie wśród mężczyzn oraz dzieci i młodzieży), realizowany na możliwie niskim poziomie, tj. poprzez				chorobom cywilizacyjnym ze strony KE (Komisja Europejska), planuje się realizację tego typu zadań w ramach budżetu województwa opolskiego (np. poprzez roczne dotacje zgodnie z Ustawą o zdrowiu publicznym). Planuje się kontynuację działań o

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	również niedostateczny poziom zainteresowania udziałem w Programie, szczególnie ze strony męskiej części populacji. (s. 135, 138, 139).			realizację tych działań na poziomie lokalnym (np. powiatu).				charakterze edukacyjnym zawierającym wybrane elementy Programu wpisujące się w art. 2 pkt 5 Ustawy o zdrowiu publicznym – np. kontynuacja w formule „Marszałkowskich Dnia dla Zdrowia”.
2.	W opinii zespołu badawczego RPZ „Profilaktyka	Rekomenduje się kontynuację Programu z uwzględnieniem	UMWO (DZD)	1) W celu większego zmotywowania uczestników	31.12.2027	programowa strategiczna	rekomendacja	Z uwagi na ograniczenie zakresu

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	chorób cywilizacyjnych” był skutecznie realizowany, jednak jego trwałość, szczególnie w przypadku dzieci, była niższa od zakładanej. (s. 139).	zmiany dotychczasowej formuły realizacji projektów w celu zwiększenia jej elastyczności oraz adekwatności do potrzeb odbiorców.		skuteczne mogłoby być zapewnienie im możliwości wyboru form wsparcia/usług, z których chcieliby oni skorzystać (np. z założeniem jakiejś minimalnej liczby form wsparcia/usług spośród dostępnego katalogu). 2) Należy rozważyć wydłużenie okresu trwania wybranych form wsparcia dla uczestników, powyżej 3 miesięcy,			zatwierdzona częściowo (realizowana)	możliwego wsparcia w działaniach na rzecz zapobiegania chorobom cywilizacyjnym ze strony KE, nie jest planowana kontynuacja RPZ „Profilaktyka chorób cywilizacyjnych”. Planuje się kontynuację działań o charakterze edukacyjnym w

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				<p>co wpłynęłoby na większą trwałość osiągniętych rezultatów. Jest to szczególnie ważne dla kształtowania nawyków żywieniowych oraz zmiany podejścia do aktywności fizycznej.</p> <p>3) W przypadku dzieci i młodzieży ważne jest włączenie w działania informacyjno-edukacyjne ich rodziców. Takie rozwiązanie może</p>				ramach budżetu województwa opolskiego (np. poprzez roczne dotacje zgodnie z Ustawą o zdrowiu publicznym).

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				<p>pozwoić na podniesienie trwałości uzyskiwanych przez nich rezultatów poprzez zmianę nawyków żywieniowych oraz większą aktywność całej rodziny.</p> <p>4) Sugeruje się również zmiany dotyczące zamykania grup przesiewowych, jako warunku koniecznego do przejścia danego uczestnika do</p>				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				kolejnych etapów projektu. Z punktu widzenia motywacji uczestników warto byłoby umożliwić im korzystanie z dostępnych usług bezpośrednio po ich udziale w badaniu przesiewowym.				
3.	RPZ „Matka i dziecko” charakteryzował się bardzo wysoką skutecznością, efektywnością, trafnością i użytecznością	Rekomenduje się kontynuację wsparcia oferowanego w ramach RPZ „Matka i dziecko” z uwagi na zidentyfikowane potrzeby w zakresie kompleksowego	UMWO (DPF – Departament Programowa Funduszy Europejskich, DZD)	1) Realizacja dotychczasowego wsparcia dla matek i rozszerzenie grupy wiekowej dzieci objętych wsparciem do 3 r.ż., działania edukacyjne	31.12.2024	programowa strategiczna	rekomendacja zatwierdzona w całości (realizowana)	

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	wsparcia. Badanie wykazało jednak, że w dalszym ciągu identyfikowane są potrzeby odnoszące się do tego rodzaju kompleksowego wsparcia w regionie. (s. 79, 82, 88, 89, 91, 92).	wsparcia w tym obszarze oraz rozszerzenie katalogu świadczonych usług. Należy też podkreślić potrzebę kontynuacji opieki zdrowotnej po ukończeniu 2 r.ż. dzieci, przede wszystkim w przypadku dzieci z wadami rozwojowymi – przynajmniej o kolejny rok.		skierowane do rodziców. 2) Dotychczasowe wsparcie specjalistyczne (w tym między innymi neonatolog, pediatra, pedagog, fizjoterapeuta, neurologopeda, psycholog) warto poszerzyć o usługi świadczone przez innych specjalistów, np. optometrystów (w przypadku dzieci) oraz rozszerzoną opiekę				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				<p>psychologiczną i psychiatryczną (w odniesieniu do dzieci w spektrum autyzmu oraz matek w ciąży – szczególnie patologicznej – i w połogu, a także rodzin po stracie dziecka).</p> <p>3) Sugeruje się realizację kolejnych szkoleń dla kadry medycznej, m.in. z zakresu wspierania dzieci ze spektrum autyzmu.</p>				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
4.	RPZ „Rehabilitacja medyczna” charakteryzował się wysoką skutecznością realizowanych działań oraz wysoką użytecznością osiągniętych rezultatów. (s. 106, 109, 110).	Rekomenduje się kontynuację dotychczasowego wsparcia oferowanego w ramach RPZ „Rehabilitacja medyczna”.	UMWO (DPF, DZD)	Wsparcie należy kontynuować w oparciu o dotychczasowe świadczenia/usługi, dostosowane do konkretnej choroby/schorzenia (rehabilitacja medyczna, działania edukacyjne, wsparcie specjalistów, np. kardiologa, psychologa, dietetyka, neurologa).	31.12.2027	programowa strategiczna	rekomendacja zatwierdzona częściowo	Kontynuowana będzie rehabilitacja medyczna ułatwiająca powroty do pracy, zawierająca elementy RPZ tj. działania edukacyjne i rehabilitacyjne. Wsparcie zostanie dostosowane do aktualnych problemów zdrowotnych

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
								<p>regionu, zgodnie z planowanymi typami przedsięwzięć określonymi w FEO 2021-2027 w celu (d) - tj.: <i>„wsparcie przyczyniające się do zapobiegania przedwczesnemu opuszczaniu rynku pracy poprzez m.in.: realizację programów zdrowotnych dotyczących</i></p>

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
								<i>rehabilitacji medycznej ułatwiającej powrót do pracy pracownikom i osobom bezrobotnym”.</i>
5.	Pomimo wysokiej skuteczności wsparcia oferowanego w ramach RPZ „Rehabilitacja medyczna” potrzeby mieszkańców województwa opolskiego we	Rekomenduje się rozszerzenie grupy osób, które będą mogły skorzystać ze wsparcia w ramach Programu.	UMWO (DPF, DZD)	1) Zgodnie ze wskazaniami „Mapy potrzeb zdrowotnych 2022-2026” bardzo ważne jest objęcie rehabilitacją pacjentów w tych grupach chorób, dla których wytyczne kliniczne wskazują	31.12.2027	programowa strategiczna	rekomendacja zatwierdzona w całości	

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	wskazanym obszarze pozostają niezaspokojone. (s. 113, 114).			<p>rehabilitację jako jeden z podstawowych elementów terapii i które aktualnie nie są odpowiednio zaopiekowane w tym zakresie.</p> <p>2) W przypadku kontynuowania Programu w ramach wynagrodzeń dla personelu medycznego należy uwzględnić wynagrodzenia dla pielęgniarek,</p>				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				pracujących razem z lekarzem.				
6.	W województwie opolskim widoczna jest stale rosnąca liczba osób dorosłych potrzebujących wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego oraz wydłużający się czas oczekiwania na możliwość skorzystania z usług specjalistycznych w tym obszarze. Obszar ten należy	Rekomenduje się uruchomienie wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego dorosłych realizowanych szczególnie w formie zdeinstytucjonalizowanej.	UMWO (DPF, DZD)	1) W celu właściwego określenia potrzeb mieszkańców zaleca się włączenie środowiska lekarskiego w proces decyzyjny związany z wyborem działań/usług, które należałoby objąć dofinansowaniem (w tym np. w zakresie terapeutycznej pracy pod kątem leczenia zaburzeń	31.12.2027	programowa strategiczna	rekomendacja zatwierdzona w całości	

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	uznać za jeden z priorytetowych obszarów w zakresie ochrony w regionie. (s. 147, 154).			<p>depresyjnych i lękowych, rehabilitacji leczniczej, psychoterapii, środowiskowej pomocy psychologicznej/psychiatrycznej czy grup wsparcia dla osób dorosłych).</p> <p>2) W ramach uruchomionego wsparcia należy wykorzystywać kompleksowe modele leczenia środowiskowego,</p>				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				<p>które pozwolą na wsparcie rodzin i najbliższego otoczenia osób z zaburzeniami/chorobą psychiczną oraz koordynację usług zdrowotnych i społecznych, ułatwiających osobom objętym wsparciem powrót do życia codziennego.</p> <p>3) Warto rozważyć możliwość zapewnienia dojazdu do pacjenta,</p>				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				<p>nie tylko w przypadku osób starszych o ograniczonej mobilności, lecz również młodych dorosłych (od 18 r.ż. – roku życia) zmagających się z poważnymi zaburzeniami.</p> <p>4) Bardzo ważna jest realizacja działań z zakresu profilaktyki zdrowia psychicznego, np. w formie spotkań czy imprez</p>				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				<p>promujących zdrowie psychiczne (w tym we współpracy z instytucjami lokalnymi). W celu zapobiegania/minimalizowania liczby przypadków, w których mieszkańcy doświadczają kryzysu, konieczne jest przekazywanie informacji nt. możliwości uzyskania wsparcia oraz podmiotów,</p>				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				<p>które oferują tego rodzaju pomoc.</p> <p>5) Na poziomie województwa, np. w ramach RPZ, należałoby rozważyć realizację wsparcia w formie kompleksowej, obejmującej np. indywidualne spotkania terapeutyczne, konsultacje telefoniczne, indywidualne konsultacje specjalistyczne (z</p>				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				<p>doradcą zawodowym czy psychoterapeutą), treningi i warsztaty (np. trening redukcji stresu czy warsztaty radzenia sobie z emocjami lub asertywności), dodatkowo działania o charakterze edukacyjnym.</p> <p>6) Duże znaczenie w tym obszarze miałyby także możliwość realizacji szkoleń/kursów dla kadry medycznej z</p>				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				województwa, realizującej wsparcie w obszarze zdrowia psychicznego dorosłych.				
7.	W województwie opolskim istnieje zapotrzebowanie na realizację usług skierowanych do dzieci, w tym leczenie wad postawy i rozwojowych oraz usług/świadczeń dla dzieci z niepełnosprawnościami.	Rekomenduje się uruchomienie wsparcia skierowanego do dzieci, które obejmowałoby leczenie wad postawy oraz wad rozwojowych, a także usługi dla dzieci z niepełnosprawnościami.	UMWO (DPF, DZD)	1) W przypadku usług zdrowotnych dla dzieci, w tym leczenia wad postawy i rozwojowych oraz usług dla dzieci z niepełnosprawnościami należy rozważyć realizację działań diagnostycznych i profilaktycznych, w tym zajęć	31.12.2029	programowa strategiczna	rekomendacja zatwierdzona częściowo (realizowana)	Na chwilę obecną w okresie programowania 2021-2027 w formule RPZ planuje się wsparcie w obszarze „leczenie wad postawy”. W zakresie „usług dla dzieci z niepełnosprawno

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	(s. 154, 157-160, 164).			<p>korekcyjno-kompensacyjnych.</p> <p>2) W zakresie wsparcia, jakie należałoby skierować do dzieci z niepełnosprawnościami, istnieje zapotrzebowanie na skoordynowaną opiekę rehabilitacyjną, która obejmowałaby dostęp do fizjoterapii, terapii zajęciowej oraz terapii mowy.</p> <p>Współpraca między różnymi</p>				<p>ściami” planuje się realizację działań ze środków PFRON (Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych).</p> <p>Natomiast „leczenie wad rozwojowych” będzie elementem szerszego Programu dot. Matki i Dziecka.</p>

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				<p>specjalistami medycznymi, terapeutami, rodzicami oraz nauczycielami (szkołami) jest kluczowa dla efektywnego postępu w leczeniu i rehabilitacji tych dzieci.</p> <p>3) Zaleca się możliwie najczęstsze realizowanie wsparcia w miejscu zamieszkania grup docelowych, aby ograniczyć</p>				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				<p>konieczność dojazdu do innych miejscowości oferujących poszczególne świadczenia/usługi, co wpłynęłoby na zwiększenie zainteresowania udziałem w Programie.</p> <p>4) W ramach wsparcia RPZ należy uwzględnić różnorodne aspekty rozwoju dzieci, takie jak zdrowie fizyczne, rozwijające się</p>				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				<p>umiejętności psychomotoryczne oraz ewentualne trudności związane z mową i językiem. Takie kompleksowe podejście może przyczynić się do bardziej wszechstronnej opieki nad dziećmi i zapobiegania różnym problemom rozwojowym.</p> <p>5) Istnieje potrzeba realizacji działań informacyjnych i edukacyjnych</p>				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				<p>związanych z dbałością o zachowanie prawidłowej postawy ciała., które zwiększyłyby świadomość rodziców dzieci w regionie.</p> <p>6) Warto rozważyć wprowadzenie bardziej szczegółowego podziału grup wiekowych, co może umożliwić lepsze dostosowanie terapii i opieki medycznej</p>				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				do indywidualnych potrzeb dzieci (w tym medycznych i rehabilitacyjnych), które mogą się znacząco różnić.				
8.	RPZ „Profilaktyka HPV” (Human Papillomavirus) realizowano w sposób efektywny i trafny, z dużą skutecznością, jednak przeprowadzona analiza wykazała wyższe zapotrzebowanie	Z uwagi na ograniczone możliwości finansowania wsparcia w obszarze zdrowia w regionie nie zaleca się kontynuacji Programu w nowym okresie finansowania. Rekomenduje się skupienie działań na tych obszarach, w	UMWO (DPF, DZD)	Przeznaczenie dostępnej alokacji na realizację wsparcia w ramach innych obszarów związanych z ochroną zdrowia w regionie, tj. z zakresu profilaktyki chorób cywilizacyjnych, opieki nad matką i dzieckiem, rehabilitacji medycznej, wsparcia w zakresie	30.06.2024	programowa strategiczna	rekomendacja zatwierdzona w całości (wdrożona)	

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	mieszkańców na wsparcie w innych obszarach zdrowotnych. (s. 39, 44-45, 52, 60, 62).	których identyfikuje się większe zapotrzebowanie na wsparcie.		zdrowia psychicznego dorosłych, a także wsparcia w zakresie leczenia wad postawy i rozwojowych u dzieci.				
9.	RPZ realizowane w ramach RPO WO 2014-2020 (Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego 2014-2020) były skutecznie zarządzane, jednak istnieją pewne	Sugeruje się, aby w nowej perspektywie finansowania dokonać zmian w zakresie sposobu szacowania wartości wybranych wskaźników w ramach poszczególnych RPZ.	UMWO (DZD)	1) Podczas szacowania liczby osób planowanych do objęcia wsparciem w ramach danego RPZ należy skupić się na wycinku danej populacji, z uwagi na duży wpływ czynników niezależnych od Instytucji	31.12.2024	programowa operacyjna	rekomendacja zatwierdzona częściowo (realizowana)	Modyfikacje w zakresie sposobu szacowania wartości wybranych wskaźników zostaną zastosowane wyłącznie w aspekcie RPZ wspieranych w

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	obszary, które mogłyby zostać udoskonalone w nowym okresie Programowania, w tym związane ze sposobem szacowania wartości docelowych wskaźników. (s. 144-145).			Zarządzającej oraz beneficjentów na poziom zainteresowania mieszkańców udziałem w tych Programach (takich jak wielkość środków możliwych do wykorzystania na rzecz interwencji czy gotowość i chęć mieszkańców do skorzystania z poszczególnych form wsparcia). 2) W przypadku kontynuowania				ramach FEO 2021-2027.

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				<p>wsparcia w ramach RPZ „Rehabilitacja medyczna” należy rozważyć zmianę sposobu szacowania liczby osób objętych rehabilitacją medyczną, które na skutek interwencji powinny powrócić na rynek pracy. Szacunki te powinny obejmować nie tylko aspekty ilościowe, ale również jakościowe, takie jak aktualna sytuacja na rynku zatrudnienia</p>				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				<p>czy incydenty zdrowotne, których doświadczyli uczestnicy projektów.</p> <p>3) W przypadku kontynuowania RPZ „Profilaktyka chorób cywilizacyjnych” warto uwzględnić czynniki środowiskowe, takie jak wpływ stylu życia całej rodziny na sytuację zdrowotną poszczególnych jej członków, w tym zwłaszcza dzieci,</p>				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				które są objęte działaniami projektowymi.				
10.	Do grup mieszkańców, które w największym stopniu wymagają wsparcia ze strony systemu ochrony zdrowia w województwie opolskim należą osoby z grup defaworyzowanych oraz osoby w trudnej sytuacji społeczno-zawodowej, które	Rekomenduje się, aby wsparciem w ramach wszystkich RPZ sugerowanych do wdrożenia w nowym okresie programowania, jak również w obszarze zdrowia psychicznego dorosłych i wsparcia dla dzieci w zakresie leczenia wad postawy, wad rozwojowych oraz usług dla dzieci z niepełnosprawnością	UMWO (DPF, DZD)	1) Wsparcie powinno być ukierunkowane w dużej mierze na osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym (np. osoby żyjące w ubóstwie, osoby z niepełnosprawnościami, osoby samotnie wychowujące dzieci czy osoby w wieku przekraczającym 60	31.12.2027	programowa operacyjna	rekomendacja zatwierdzona w całości (realizowana)	

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	nie mogą pozwolić sobie na sfinansowanie kosztów leczenia prywatnego. Ograniczony dostęp do opieki medycznej mają ponadto osoby zamieszkujące obszary wiejskie, które w celu skorzystania z usług specjalistów muszą najczęściej dojechać do większego ośrodka miejskiego.	mi w pierwszej kolejności otoczyć osoby należące do grup defaworyzowanych i osób w trudnej sytuacji społeczno-gospodarczej. Kryteria udziału w Programach nie mogą jednak skupiać się wyłącznie na osobach ze wskazanych wcześniej grup, ponieważ takie wymogi mogą stanowić realną barierę dla realizacji wsparcia.		rok życia, rodziców bądź opiekunów osób z niepełnosprawnościami). 2) Dla uzyskania możliwie wysokiej skuteczności oferowanych usług wsparcie warto zaprojektować przy udziale instytucji wspierających osoby znajdujące się w trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, takich jak np.				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	(s. 47, 100, 146-147, 167-168).	W proces planowania wsparcia warto również włączyć podmioty zajmujące się pomocą społeczną oraz szeroko rozumianym wsparciem osób z grup defaworyzowanych i w trudnej sytuacji społeczno-zawodowej.		ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, CUS (Centra Usług Społecznych), w tym takich pracowników jak asystenci rodziny, pracownicy socjalni czy kuratorzy. W tym celu warto byłoby przeprowadzić proces konsultacji zarówno z wymienionymi instytucjami, jak i przedstawicielami				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				<p>organizacji pozarządowych, które współpracują lub świadczą usługi dla osób z grup defaworyzowanych i osób w trudnej sytuacji społeczno-gospodarczej.</p> <p>3) Planowane wsparcie uwzględniające potrzeby osób znajdujących się w grupach defaworyzowanych oraz w trudnej sytuacji społeczno-gospodarczej</p>				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				<p>powinno być bezpłatne i realizowane jak najbliżej miejsca ich zamieszkania. W przypadku braku takiej możliwości można rozważyć zapewnienie transportu dla uczestników do miejsca realizacji wsparcia, co przelożyłoby się na wzrost udziału w projektach osób zamieszkujących obszary peryferyjne.</p>				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
				Osoby o niższym statusie mają bowiem ograniczone możliwości podróżowania oraz finansowania badań i leczenia.				
11.	Czynnikiem, który miał wpływ na realizację wsparcia była kwestia stawek jednostkowych za usługi świadczone w projektach. Od momentu rozpoczęcia realizacji RPZ	Zaleca się, by w przyszłości z elastycznością podchodzić do kwestii finansowania poszczególnych świadczeń tak, by stawki jednostkowe w większym stopniu odpowiadały aktualnym realiom.	UMWO (DPF, DZD)	Istnieje potrzeba dopuszczenia możliwości indeksowania stawek jednostkowych w sposób, który umożliwi beneficjentom sprawną realizację planowanych zadań w sytuacji dalszego wzrostu cen towarów/usług (poprzez	31.12.2027	programowa operacyjna	rekomendacja zatwierdzona w całości	

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	wycena świadczeń zdrowotnych ze strony NFZ (Narodowego Funduszu Zdrowia) uległa istotnym zmianom, w tym przede wszystkim z uwagi na postępującą inflację. Zmiany w zakresie cen towarów i usług, jakie zaszły w kolejnych latach, przekładały się na trudności we wdrożeniu działań			przygotowanie kalkulacji poszczególnych usług/świadczeń). Ma to szczególne znaczenie w przypadku projektów realizowanych w długim horyzoncie czasowym. Zgodnie z „Wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027” regulamin wyboru projektów może przewidywać coroczne dostosowanie stawek jednostkowych oraz kwot ryczałtowych w				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	projektowych zgodnie z początkowymi założeniami, w tym z zaplanowanym budżetem. (s. 69).			celu ich dostosowania do cen rynkowych w oparciu o wskaźniki makroekonomiczne w przypadku realizacji projektów wieloletnich, zgodnie z przyjętą metodyką.				
12.	W przypadku RPZ realizowanych w ramach RPO WO 2014-2020 za ich realizację odpowiadały wspólnie: DZD (tworzenie dokumentów Programowych oraz	Rekomenduje się, aby DZD odgrywał większą rolę podczas realizacji RPZ w nowym okresie Programowania.	UMWO (DZD)	1) Współpraca departamentów odpowiedzialnych za realizację RPZ powinna obejmować wszystkie etapy realizacji Programów zdrowotnych, dzięki czemu możliwe byłoby bieżące	31.12.2024	programowa operacyjna	rekomendacja zatwierdzona w całości	

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	monitoring) oraz DPF (zarządzanie realizacją Programów). Podział zadań pomiędzy wskazanymi departamentami ograniczał dość mocno rolę, jaką pełnił DZD, który w trakcie wdrażania Programów nie mógł na bieżąco wspierać beneficjentów w przypadku pojawiających się			monitorowanie oraz reagowanie na pojawiające się trudności (np. związane z rekrutacją uczestników). 2) Warto rozważyć kwestie powołania rad ds. realizacji poszczególnych RPZ, w których znajdowałiby się przedstawiciele poszczególnych departamentów (na wzór Rady ds. RPZ „Profilaktyka chorób				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	trudności związanych z realizacją planowanych działań. (s. 145).			cywilizacyjnych” w ramach RPO WO 2014-2020).				
13.	Mając na uwadze specyfikę każdego z regionów, a więc i indywidualny charakter projektowanego wsparcia w danym regionie, o ile możliwe, analizie poddać należy efektywność realizacji RPZ w innych regionach w	Rekomenduje się przeprowadzenie metaewaluacji ewaluacji dotyczących RPZ zrealizowanych w perspektywie 2014-2020, ponieważ stosowna analiza dobrych praktyk pozwoliłaby na dostosowanie wsparcia na podstawie już	Ministerstwo Zdrowia lub Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (Krajowa Jednostka Ewaluacyjna)	W celu podniesienia skuteczności, efektywności i użyteczności wsparcia realizowanego w ramach Programów zdrowotnych warto byłoby stworzyć bazę dobrych praktyk, jakie zostały wdrożone w poszczególnych województwach w perspektywie	31.12.2024	horyzontalna operacyjna	nd	

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	celu adaptacji skutecznych rozwiązań – zarówno w zakresie zarządzania, wdrażania i monitorowania RPZ, jak też w odniesieniu do realizowanych usług/świadczeń zdrowotnych. (s. 167).	sprawdzonych i wypróbowanych rozwiązań.		finansowania na lata 2014-2020 (na poziomie Instytucji Wdrażających oraz beneficjentów).				
14.	Wyniki przeprowadzonych badań wskazują, że działania realizowane	Należy rozważyć możliwość realizacji działań związanych z profilaktyką HPV oraz raka szyjki macicy	Ministerstwo Zdrowia, NFZ	1) Włączenie działań związanych z profilaktyką HPV oraz raka szyjki macicy do szerszego	31.12.2024	horyzontalna strategiczna	nd	

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	dotychczas w ramach RPZ „Profilaktyka HPV” powinny być kontynuowane w przyszłości. Należy jednak podkreślić, że w regionie identyfikowane są pilniejsze potrzeby (np. na usługi skierowane do dzieci, w tym w zakresie leczenia wad postawy i wad rozwojowych, a także	na poziomie krajowym, w ramach działań Ministerstwa Zdrowia lub NFZ.		<p>pakietu badań, oferowanego w ramach Programu Profilaktyka 40 PLUS, który realizuje w tej chwili NFZ, lub analogicznego krajowego Programu.</p> <p>2) Realizacja działań edukacyjnych z zakresu profilaktyki raka szyjki macicy, realizowanych z poziomu krajowego, skierowanych do ogółu społeczeństwa.</p>				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	<p>usług/świadczeń dla dzieci z niepełnosprawnościami, jak również rosnące potrzeby na wsparcie w zakresie zdrowia psychicznego dorosłych).</p> <p>Jednocześnie przeprowadzona analiza pokazała, że w perspektywie na lata 2014-2020 działania związane z profilaktyką raka szyjki macicy realizowane były</p>			<p>3) Zwiększenie dostępności do szczepień przeciwko HPV.</p> <p>4) Należy rozważyć możliwość nieodpłatnego wykonywania testów na wykrywanie HPV wśród kobiet aktywnych seksualnie, szczególnie tych, u których zidentyfikowano objawy, które nie zostały wyjaśnione</p>				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	nie tylko w województwie opolskim, ale też np. w zachodniopomorskim czy warmińsko-mazurskim. O tym jak istotne są potrzeby w opisywanym obszarze świadczą też działania podejmowane na poziomie centralnym, takie jak realizacja programu			w inny sposób, takie jak np. bóle miednicy, krwawienia pomiędzy miesiączkami, powracające stany zapalne okolic intymnych czy brodawki (szczególnie płciowe). Dodatkowym wskazaniem do wykonania testu mogą być tzw. „ryzykowne				

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie
	profilaktyki zakażeń HPV i raka szyjki macicy „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”, skierowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych. (s. 42, 63).			zachowania seksualne”.				